

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/16/2018
Identifikačné číslo spisu: 3017200307
Dátum vydania rozhodnutia: 26.09.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:3017200307.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu JUDr. Viery Nevedelovej a Mgr. Viliama Pohančeníka, v právnej veci žalobcu: A. E. Z., bytom J., O. D. X, právne zastúpenej Advokátskou kanceláriou ŠKODLER & PARTNERS, s. r. o., so sídlom Bratislava, Dobšinského 12, IČO: 47 238 232, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie so sídlom Bratislava, Ul. 29. augusta 8-10, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 36065-3/2017-BA zo dňa 29. júna 2017, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 14Sa/11/2017-41 z 19. decembra 2017, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .
- II. Účastníci n e m a j ú nárok na náhradu trov kasačného konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trenčíne rozsudkom č. k. 14Sa/11/2017-41 z 19.12.2017 zamietol žalobu proti rozhodnutiu žalovanej č. 36065-3/2017-BA z 29.06.2017, ktorým žalovaná zamietla odvolanie žalobkyne a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Trenčín č. 26618-1/2017-TN z 23.03.2017. Prvostupňovým rozhodnutím bolo rozhodnuté o vzniku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia žalobkyne ako samostatne zárobkovo činnnej osobe (ďalej len „SZČO“) dňa 01.07.2005. V odôvodnení tohto rozhodnutia správny orgán skonštatoval, že dňa 09.06.2005 bola žalobkyňi vydaná licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani leká r v odbore všeobecné lekárstvo (licencia typu A), na základe ktorej bola oprávnená vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť a mala postavenie SZČO, ktorej s poukazom na § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. vzniklo poistenie.

2. V odôvodnení rozsudku krajský súd uvádza, že žalobkyňi bolo vydané povolenie na poskytovanie zdravotnej starostlivosti v neštátnom zdravotníckom zariadení - ambulancii v odbore všeobecné lekárstvo ako praktickej leká rke pre dospelých s miestom výkonu činnosti Trenčianska Turná, Bánovská ul. č. 123. Žalobkyňa požiadala o zrušenie predmetného povolenia. Jej žiadosti bolo vyhovené a Trenčiansky samosprávny kraj povolenie zrušil k 31.12.2004, na základe čoho žalobkyňa podala

odhlášku z poistenia k 31.12.2004. V zdaňovacom období roku 2004 dosiahla žalobkyňa príjem z podnikania v sume 778.531 Sk. Žalobkyni bola následne po zániku poistenia vydaná licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani lekárov v odbore všeobecné lekárstvo č. L1A/TN/0146/05 zo dňa 09.06.2005, ktorá nadobudla právoplatnosť dňa 22.06.2017. Uvedenú skutočnosť Sociálnej poisťovni neohlásila. Krajský súd konštatoval, že licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani lekárov (L1A) je jednou zo štyroch licencií vydávaných Slovenskou lekárskou komorou v zmysle zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 578/2004 Z. z.“). Uvedená licencia je určená pre lekárov, ktorí neplánujú mať vlastné zdravotnícke zariadenie, ale budú poskytovať zdravotnú starostlivosť u iných poskytovateľov, ktorí majú povolenie na prevádzkovanie zariadenia zdravotníckej starostlivosti, a to na základe zmluvy (mimo pracovného pomeru). Lekár - zamestnanec túto licenciu nepotrebuje. Takáto licencia predstavuje v zmysle § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z. oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu. Uvedené oprávnenie na výkon činnosti je potrebné vidieť tak vo formálnej ako aj materiálnej rovine. Zatiaľ čo formálna rovina predstavuje existenciu tohto povolenia (v danej veci licencie), materiálna predstavuje právo uvedenú činnosť podľa tohto oprávnenia vykonávať a dosahovať z nej príjem. Nepredstavuje však dobrovoľné nevykonávanie činnosti, na ktorú je držiteľ oprávnenia licencovaný, ale faktickú (objektívnymi skutočnosťami) danú nemožnosť vykonávať regulovanú činnosť v zmysle udeleného oprávnenia. Uvedené vo svojej podstate konštatoval Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojich nálezhoch II.ÚS 63/2012 z 21.02.2013 a II. ÚS 426/2012 zo dňa 21.02.2013, v prípade advokátov, ktorí boli zapísaní v advokátskej komore a zmenili formu výkonu advokácie zo samostatného výkonu advokácie na výkon advokácie ako konatelia spoločnosti s ručením obmedzeným. Ústavný súd uviedol, že v prípade takejto zmeny formy výkonu advokácie tu existuje zákonná prekážka, ktorá bráni týmto advokátom dosahovať príjem z advokátskej činnosti (nemôžu vykonávať túto činnosť na vlastný účet), a preto uzavrel, že tieto osoby nespĺňajú materiálnu podmienku pre to, aby mohli byť považovaní za osobu samostatne zárobkovo činnú. O takýto prípad však v prejednávanej veci nejde. Žalobkyňa netvrdila a správny súd nezistil, že by tu existovala zákonná prekážka, ktorá by bránila žalobkyni naplniť materiálnu stránku veci, teda dosahovať z predmetnej udelenej licencie príjem. Rozhodnutie žalobkyne uvedenú licenciu reálne nevyžívať napriek tomu, že o ňu požiadala, nemá pre posúdenie naplnenia materiálnej roviny postavenia žalobkyne ako SZČO právny význam. Ustanovenie § 5 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení účinnom k 01.07.2005 definuje SZČO. Súčasne platí, že takto definovanej SZČO vzniká povinné nemocenské a dôchodkové poistenie, ak v predchádzajúcom roku dosiahla príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu. Na strane druhej, povinné nemocenské a dôchodkové poistenie zaniká 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý sa nedosiahol vyššie uvedený príjem. Skutočnosť, že žalobkyňa nedosiahla v období roku 2004 príjem z predmetnej licencie typu L1A nemá vplyv na právne posúdenie veci ani s poukazom na skutočnosť, že § 21 ods. 1 zákona stanovuje ako ďalšiu podmienku vzniku poistenia dosiahnutie príjmu v zákonom stanovenej výške. Z gramatického výkladu tohto ustanovenia nie je možné dôvodiť, že by malo ísť o príjem práve z tejto licencie. Naopak zákon je postavený na „jednote“ poistenia fyzickej osoby, ktorá má postavenie SZČO (a to aj v prípade, že dosahuje príjem na základe viacerých oprávnení napr. živnostenského a oprávnenia podľa § 5 písm. c/ zákona). Ak napr. SZČO dosahovala príjmy z viacerých činností, pre výpočet poistného na sociálne poistenie sa vychádza z príjmu, ktorý dosiahla zo všetkých týchto činností spolu. Uvedené platí aj pri posudzovaní vzniku a zániku poistenia, a teda aj pri posudzovaní vzniku statusu SZČO pre účely poistenia v zmysle zákona. Pre vznik poistenia preto nie je rozhodné, že žalobkyňa nedosahovala z tejto licencie v rozhodnom období žiaden príjem, nakoľko je preukázané, že mala príjmy z podnikania, a to vo výške presahujúcej 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 5 zákona. Z uvedených dôvodov považuje správny súd záver správnych orgánov o vzniku poistenia za správny. Pokiaľ ide o námietku, že správny orgán I. stupňa neupovedomil žalobkyňu o začatí predmetného nedávkového konania, a tým mu neposkytol možnosť vyjadriť sa k začatému konaniu, krajský súd zastáva názor, že táto nie je dôvodná. Prejednávaná vec predstavuje nedávkové konanie, ktorá sa v súlade s § 184 ods. 8 zákona č. 461/2003 Z. z. začína na základe písomnej žiadosti účastníka konania alebo z podnetu organizačnej zložky Sociálnej poisťovne. Konanie, ktoré sa začalo na podnet organizačnej zložky

Sociálnej poisťovne, ako tomu bolo aj v predmetnom prípade, je podľa § 185 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. začaté odo dňa, keď príslušná organizačná zložka Sociálnej poisťovne urobila voči účastníkovi konania prvý úkon. Zákon č. 461/2003 Z. z. však nekonkretizuje o aký úkon má ísť, a preto za prvý úkon je možné považovať aj doručenie rozhodnutia. Žalobkyňa mala možnosť v odvolaní proti rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa uplatniť svoje námietky, čo v danej veci aj využila, žalovaná sa s jeho námietkami v rozhodnutí vypořádala, a preto nedošlo k porušeniu zákonných práv žalobcu.

3. Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť žalobkyňa, tvrdiac, že v prejednávanej veci nie je naplnená materiálna rovina oprávnenia na vykonávanie činnosti. Krajský súd nebral do úvahy, že samostatnou zdravotníckou praxou sa rozumie poskytovanie zdravotnej starostlivosti v zdravotníckom zariadení, ktoré prevádzkuje iný poskytovateľ na základe povolenia. Žalobkyňa nikdy neposkytovala zdravotnú starostlivosť na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe. V tejto súvislosti žalobkyňa poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Sa/4/2017 zo dňa 07.07.2017 a Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 18Sa/1/2017 zo dňa 02.10.2017. Poukazuje tiež na to, že úlohou súdu v podmienkach materiálneho právneho štátu je nájsť také riešenie, ktoré je v súlade so všeobecnou ideou spravodlivosti, resp. v súlade s prirodzenoprávnymi princípmi, t. j. k povinnosti súdu nachádzať právo je nutné pristupovať nielen z pohľadu priamych a výslovných pokynov v zákonomnom texte, ale aj cez povinnosť formulovať, čo je zmyslom a účelom právnych predpisov. Súd musí nielen rešpektovať právo, ale aj jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Žalobkyňa sa odvoláva na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 274/07 z 11.10.2007, v ktorom tento uviedol, že „orgány aplikujúce správne právo a spomedzi nich osobitne sudcovia pri rozhodovaní v správnom súdnictve, sú oprávnení nedostatky zákonnej právnej úpravy svojim výkladom odstraňovať. Takéto odstraňovanie však nemožno považovať za legislatívnu činnosť, ktorá by narušala ústavný princíp trojdelenia štátnej moci. Sudca pri interpretácii normy správneho práva nesmie tvoriť, ale môže odhaľovať a formulovať vzťahy medzi jednotlivými právnymi normami vychádzajúc z účelu a zmyslu právnej úpravy. Jedinou požiadavkou, ktorá je pritom na sudcu kladená, je ústavná konformita výkladu (čl. 152 ods. 4 ústavy)“. Žalobkyňa uvádza, že požiadala o zrušenie registrácie pre daň z príjmu u príslušného správcu dane a oznámila Štatistickému úradu SR skutočnosť potrebnú pre zrušenie identifikačného sídla organizácie, odhlásila sa zo sociálneho poistenia. Sťažovateľka si nebola vedomá toho, že licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani lekára je oprávnením zakladajúcim status SZČO. Predmetnú licenciu nikdy nevyužívala, nemala za ňu nikdy žiaden príjem. Vôľa žalobkyne byť SZČO je zrejmá. Extrémne negatívny dopad rozhodnutia na žalobkyňu spočíva v tom, že žalobkyňa bude musieť z dôvodu administratívneho pochybenia uhradiť niekoľko tisíc eur na poistnom a ďalších niekoľko tisíc eur penále napriek tomu, že jednoznačne prejavila vôľu byť SZČO. Žalobkyňa ďalej uvádza, že písomnú formu nemajú rozhodnutia, v ktorých sociálna poisťovňa rozhodla o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v nesporných prípadoch, kedy sociálna poisťovňa rozhodnutie vyznačí len v spise. Žalobkyňa oznámila sociálnej poisťovni skutočnosť, rozhodujúce pre zánik povinného sociálneho poistenia SZČO k 31.12.2004. Žalobkyňa má za to, že jej podaniu sa vyhovel v plnom rozsahu, keďže jej nebolo doručené rozhodnutie, ktoré malo byť vydané ak išlo o sporný prípad. Vzhľadom na uvedené potom žalobkyňa navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Ku kasačnej sťažnosti žalobkyne sa vyjadrila žalovaná, ktorá zdôrazňuje, že do 31.12.2010 nadobudla status SZČO každá fyzická osoba, ktorá mala oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu okrem činnosti fyzickej osoby v pracovnom pomere, na ktorej výkon je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu. Pri posudzovaní vzniku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby nie je rozhodujúce na základe akého oprávnenia na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu dosiahla samostatne zárobkovo činná osoba príjem z podnikania a inej samostatne zárobkovej činnosti, rozhodujúca je len tá skutočnosť, že fyzická osoba, ktorá spĺňa právnu definíciu samostatne zárobkovo činnnej osoby na účely sociálneho poistenia, dosiahla v rozhodujúcom roku príjem podľa § 6 ods. 1, 2 zákona č. 595/2003 Z. z.. Žalovaná poukazuje na to, že zo zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti vyplýva, že držiteľ licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe LIA je oprávnený vykonávať zdravotnícke

povolanie v zdravotníckom zariadení, ktoré prevádzkuje iný poskytovateľ alebo na inom mieste ako v zdravotníckom zariadení a dosahovať príjmy z podnikania a inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 595/2003 Z. z.. Výdanie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia (ako uvádza žalobkyňa) nie je viazaná na licenciu na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, keďže na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe je jej držiteľ priamo oprávnený vykonávať zdravotnícke povolanie, poskytovať zdravotnú starostlivosť a dosahovať príjmy z podnikania. Ministerstvo zdravotníctva SR alebo samosprávny kraj vydáva povolenie takej fyzickej osobe ktorá má licenciu na výkon zdravotníckeho povolania podľa § 68 ods. 1 písm. b/ (licencia L1B) alebo oprávnenie prevádzkovať živnosť podľa osobitného predpisu. Povolenie právnickej osobe vydá príslušný orgán, ak má určeného odborného zástupcu s licenciou na výkon odborného zástupcu v kategórii zdravotníckych pracovníkov, v ktorej má poskytovateľ prevažne poskytovať zdravotnú starostlivosť podľa § 68 ods. 1 písm. c/ (licencia L1C). Zo žiadneho ustanovenia zákona nevyplýva, že príslušný orgán vydá povolenie, ak má licenciu na výkon samostatnej zdravotníckej praxe označovanú ako L1A. Žalovaná zároveň poukazuje na rozhodnutia krajských súdov, ktoré sa stotožnili s jej právnym názorom. Odvoláva sa na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sžso/16/2016 z 27.06.2017, v ktorom najvyšší súd dospel k záveru, že vznik a trvanie povinného sociálneho poistenia je spojené s existenciou oprávnenia na podnikanie, nie s jeho realizáciou. Žalovaná tiež uvádza, že sťažnostné body žalobkyne sú zhodné s námietkami, ktoré žalobkyňa uviedla v žalobe a žalovaná sa k nim podrobne vyjadrila už v konaní pred krajským súdom. Na týchto svojich argumentoch žalovaná trvá a navrhuje, aby najvyšší súd kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) postupom podľa § 492 ods. 2 SSP preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobkyne je nedôvodná a ako takú je potrebné ju zamietnuť.

6. Podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom k 01.07.2005 samostatne zárobkovo činná osoba podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu okrem činnosti znalca a tlmočníka, ktorú vykonávajú podľa osobitného predpisu, v konaní pred štátnym orgánom a orgánom, na ktorý prešli úlohy štátnych orgánov, a okrem činnosti fyzickej osoby v pracovnom pomere, na ktorej výkon je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu.

7. Podľa § 14 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom k 01.07.2005 povinne nemocensky poistená je samostatne zárobkovo činná osoba, ktorej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 5.

8. Podľa § 15 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom k 01.07.2005 povinne dôchodkovo poistená je samostatne zárobkovo činná osoba, ktorá je povinne nemocensky poistená.

9. Podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom k 01.07.2005 povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnej osobe vzniká od 01. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu³⁴) alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 10, a zaniká 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu³⁴) alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 10, ak tento zákon neustanovuje inak.

10. Podľa § 138 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom k 01.07.2005 vymeriavací základ, ak tento zákon neustanovuje inak, je mesačne najmenej vo výške minimálnej mzdy⁶⁶) zamestnancov v

pracovnom pomere odmeňovaných mesačnou mzdou, ktorá platí k prvému dňu kalendárneho mesiaca, za ktorý sa platí poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie, poistné na poistenie v nezamestnanosti a poistné do rezervného fondu.

11. Kasačné body možno v prejednávanej veci zhrnúť do troch okruhov. Žalobkyňa jednak tvrdí, že nemala vedomosť, že jej sociálne poistenie nezaniklo, resp. vzniklo, keďže jej nebolo doručené rozhodnutie sociálnej poisťovne o tejto skutočnosti, teda mala za to, že ide o nesporný prípad. Druhým kasačným bodom je absencia materiálnej roviny oprávnenia na vykonávanie činnosti a záverom žalobkyňa poukazuje na všeobecnú ideu spravodlivosti a prirodzenoprávne princípy.

Pokiaľ ide o zánik postavenia SZČO a zánik poistenia dňom 31.12.2004 na základe odhlášky z poistenia, táto skutočnosť medzi účastníkmi nebola sporná a žalovaná ani nerozhodla o tom, že by poistenie žalobkyne trvalo aj v čase po 31.12.2004, teda aj v období od 01.01.2005 do 30.06.2005.

12. Pokiaľ ide o prvé tvrdenie, žalovaná nemala možnosť skôr rozhodnúť o vzniku sociálneho poistenia (a teda ani toto rozhodnutie žalobkyňi doručiť), keďže nemala vedomosť o existencii licencie typu L1A žalobkyne, táto licenciu nepredložila ani príslušný správny orgán (pobočku) neinformovala. Informáciu o vzniku a trvaní licencie poskytla Sociálnej poisťovni Slovenská lekárska komora. Podľa § 228 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2010 samostatne zárobkovo činná osoba je povinná prihlásiť sa na nemocenské poistenie a dôchodkové poistenie najneskôr do ôsmich dní od vzniku týchto poistení. Túto povinnosť žalobkyňa nespĺnila. Nie je možné odvolávať sa na legitímne očakávania (k čomu zrejme žalobkyňa smerovala), ak tieto očakávania vznikli len z dôvodu porušenia právnej povinnosti voči žalovanej. V takomto prípade totiž očakávania nie sú legitímne a nemohlo žiadnym spôsobom prísť k nepredvídateľnému zásahu verejnej moci do práv jednotlivca, pretože tento zásah by bol za splnenia zákonom uložených povinností predvídaný.

13. Otázku statusu SZČO podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z. z titulu vydania oprávnenia na vykonávanie činnosti nielen vecne správne, ale aj logicky a zrozumiteľne vysvetlil krajský súd, zohľadňujúc tak formálnu ako aj materiálnu rovину oprávnenia. Formálnou rovínou je samotná existencia tohto oprávnenia, zatiaľ čo rovínou materiálnoú praktická možnosť vykonávať činnosť v zmysle tohto oprávnenia a mať z nej príjem. Rovnaký výklad vyplýva aj z krajským súdom citovaných nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky, pričom opačný názor by viedol k záveru, kedy by ktokoľvek (po splnení zákonných náležitostí) mohol získať x licencií na výkon povolania, tvrdiť však, že žiadne z nich nevykonáva a takto neprimerane prenášať dôkazné bremeno na správny orgán. Vznik takejto situácie je však neprípustný. Zákon vychádza z racionálneho predpokladu, že ten, kto požiada o licenciu na výkon regulovanej činnosti, má záujem túto činnosť vykonávať. Na tomto mieste považuje kasačný súd za potrebné zdôrazniť, že na výkon lekárskej činnosti v pracovnom pomere nie je potrebné vydanie licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe podľa § 68 ods. 1 písm. a/ zákona č. 578/2004 Z. z., ale licencia na výkon zdravotníckeho povolania podľa § 68 ods. 1 písm. b/ uvedeného zákona. Ak by teda žalobkyňa mala úmysel vykonávať činnosť lekára výlučne iba v pracovnom pomere, nebolo potrebné žiadať o licenciu na výkon samostatnej zdravotníckej praxe. Žalobkyňa však o takúto licenciu požiadala a tiež jej bola vydaná. Pokiaľ mala záujem mať licenciu na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, avšak túto dočasne nevykonávať, mala možnosť požiadať o dočasné pozastavenie licencie podľa § 73 zákona č. 578/2004 Z. z.. Ani toto zákonné oprávnenie však nevyužila, požiadala o vydanie licencie a túto ponechala aktívnou. Vzhľadom na uvedené má potom kasačný súd za to, že obe, materiálnoú ako aj formálnu rovínu oprávnenia boli v prejednávanej veci naplnené.

14. Veľký priestor v kasačnej sťažnosti venovala žalobkyňa poukazovaním na všeobecný princíp spravodlivosti a prirodzenoprávne princípy, nekonkretizovala však, ktorý z ňou uvedených princípov mal byť pri rozhodovaní žalovanej porušený. So všeobecným princípom spravodlivosti nie je možné stotožňovať úspech v spore. Medzi predpoklady právneho štátu patrí právna istota, princíp legality, čiže viazanosti štátnej moci právom či rovnosť účastníkov. Princíp právnej istoty a spravodlivosti v práve sociálneho zabezpečenia znamená, že je potrebné zabezpečiť, aby v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely. Podmienkami pre vznik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia SZČO je jednak status SZČO (ktorý

žalobkyňa naplnila, ako už uviedol kasačný i krajský súd a žalovaná) a výška príjmu (ktorá pred kasačným súdom spochybnená nebola). Keďže teda žalobkyňa splnila všetky predpoklady pre vznik povinného sociálneho poistenia, bolo by práve porušením princípov právnej istoty a legality, ak by žalobkyňi uvedené povinné poistenie, a tým aj platiť poistné na sociálne poistenie nevznikla. V právnom štáte - a v duchu všeobecného princípu spravodlivosti - nie je možné očakávať zvýhodnenie vo forme nevzniku povinností na základe či už neznalosti práva (žalobkyňa tvrdí, že nevedela o tom, že vydaním licencie je vzniká status SZČO), alebo akéhokoľvek iného opomenutia.

15. Ústavný súd SR v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 274/07 z 11.10.2007 poukazuje na oprávnenie správnych súdov odstraňovať nedostatky zákonnej úpravy, teda vyplňať tzv. pravé či nepravé medzery v práve. Aby mohlo byť využité toto oprávnenie, musí však existovať medzera v práve, ktorú treba výkladom vyplniť. Súd nie je oprávnený odmietnuť aplikovať jasné a vnútorne nerozporné ustanovenie zákona.

16. Vzhľadom na uvedené dôvody považoval kasačný súd kasačnú sťažnosť za nedôvodnú a rozhodol podľa § 461 SSP tak, že kasačnú sťažnosť žalobcu zamietol.

17. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 167 ods. 1 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP a nepriznal účastníkom náhradu trov tohto konania, keďže žalobca v tomto konaní nebol úspešný a žalovanému právo na náhradu trov v konaní pred správnymi súdmi zásadne neprináleží.

18. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.